

anden, er i Grunden Forhandlingen og Kampen uslugtbar. Nu veed jeg ikke, om det kan lykkes for mig — jeg tror det ikke, jeg har ikke noget Haab derom —, at hvad jeg i dette Dieblis vil sige om denne Sag, vil blive bedre forstaaet end det, der er fremført tidligere, og, som det forekommer mig, med meget stor Klarhed af forskjellige ærede Landsstingsmænd. Men Forhandlingen føres — som jeg her virkelig til Slutning skal, tror jeg, med Alles Gidsendelse kunne paavise — mere for sin egen Skyld end med Hensyn til det umiddelbare Afstemningsresultat, og derfor anseer jeg det for min Pligt efter den Maade, hvorpaa navnlig den ærede Minister flere Gange har udtalt sig i Sagen, ikke at holde en Udtalelse tilbage. For den ærede Minister har det aabenbart staaet, som om de Indvendinger, der fremkom fra den ærede Forslagsstillers Side mod den Bevilling, som er begjæret paa Finantsloven, maatte være noget uventede, i Grunden reent ud sagt, noget ubillige, noget overraskende. Hvad den ærede Forslagsstiller angik, fandt Ministeren navnlig, at det var overraskende, at han kunde gjøre Indvendinger mod Examencommissjonen, siden han selv paa et andet Sted i Embedsmedfør havde været Medlem af en Examencommissjon, og hvad de almindelige Betragtninger om det constitutionelle Spørgsmaal angik, saa fandt den ærede Minister, at det var Noget, der var endelig afgjort, ja, han vilde i Grunden sige, at selve Principet om Examencommissjonens Indførelse var afgjort billigt; thi der havde jo flere Gange været givet Bevillinger i den Retning. Dermed maatte altfaa Spørgsmaalets Afgjørelse formeentlig være saaledes flaaet fast, at det var ubilligt og inconsequent, naar man nu vilde optage dette Spørgsmaal til ny Forhandling og gjøre Indvendinger derved. Jeg fremdrager det første Punkt med Hensyn til Forslagsstillerens Personlighed, skjøndt det jo kunde synes temmelig ligegyldigt; jeg fremdrager det, fordi det forekommer mig, at der her fra Ministerens Side vises sig et flaaende Exempel paa det, jeg kaldte Mangel paa Forstaaelse af Modstanderens Standpunkt. Thi hvad er det dog aabenbart, som gaaer igjennem min ærede

Sidemand's hele Betragtning af Sagen, hvad er det, der gaaer igjennem den Maade, hvorpaa han i hele denne Sag er optraadt? Det er en konservativ Betragtning af de bestaaende Institutioners Betydning; det er en konservativ Fastholden ved det Bestaaende, saalænge ikke Forandringen er bleven modent overveiet, saalænge Forandringen ikke klart og utvetydigt foreligger til Overveielse og Afgjørelse under de sædvanlige betryggende Former. Og det er da nu den mærkelige, store Forskjel, der her viser sig, at paa det Sted, hvor min ærede Sidemand tidligere virkede, der var det den overleverede Tilstand, at Examencommissjonen bestod, og det var ikke ifølge noget frit Valg, at han deeltog i denne Institutions Virksomhed, men det var paa Embedsvegne. Det var en tilvant Form, i den Grad tilvant, at man i lang Tid derovre fandt sig i Noget, som for os vilde være aldeles utaalstigt, og som først blev forandret, jeg kan sige under den danske Lufts frigjørende Indflydelse; man fandt sig derovre i en Examen for luffede Døre. Dersom Noget nu vilde komme og hyde os en Examencommissjon her med Examination for luffede Døre, saa vilde dog Enhver nok føle, at det ikke gif an at paaberaabe sig, at Saadant i lang Tid havde existeret i Slesvig. Men det viser dog bedst, hvilken Betydning den overleverede Tradition har i slige Spørgsmaal. Det er denne konservative Tankegang, uden hvilken Ingen kan reformere; den forslaaer ikke til at reformere, men uden en saadan konservativ Tankegang kan Ingen virkelig reformere; thi uden den bliver det ingen Reform af det Bestaaende, det bliver en fuldstændig Kuldkastelse deraf. Derfor var det ogsaa, at den ærede Minister undrede sig saa saare over, at min Sidemand kunde fremdrage det Synspunkt, at der var dem, der frygtede for, at den Foranstaltning, hvormed der her var Tale, i alt Fald dersom den ikke blev gennemført meget forsynligt og besindigt, let kunde blive en Løstestang for dem, der vilde undergrave Universitetet. Denne Tale fandt den ærede Minister i Grunden aldeles urimelig; men jeg paastaer, at den, der nuomstunder vil reformere saadanne gamle Institutioner som et Universitet, maa være saa